

Brüssel, 13. juuni 2022
(OR. fr, en)

9770/22

ECOFIN 559
UEM 162
SOC 353
EMPL 235
COMPET 456
ENV 557
EDUC 226
RECH 349
ENER 265
JAI 820
GENDER 98
ANTIDISCRIM 78
JEUN 109
SAN 354

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	9422/22 - COM(2022) 623 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Portugali 2022. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Portugali 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2022) 623 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Portugali 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Portugali 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,³ millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. See aitab majandusel taastuda ning teha eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks kestlikke ja majanduskasvu soodustavaid reforme ja investeeringuid, tugevdades samas liikmesriikide majanduse vastupidavust ja potentsiaalset majanduskasvu. Samuti aitab see tugevdada riigi rahanduse jätkusuutlikkust ning edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis. 2022. aasta juunis ajakohastatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.
- (2) 24. novembril 2021 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2022) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse 7. mail 2021 allkirjastatud Porto sotsiaalkohustust rakendada edasi Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 17. novembril 2017. Euroopa Ülemkogu kiitis 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid heaks 25. märtsil 2022. 24. novembril 2021 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande, milles nimetati Portugali ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2022. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. 5. aprillil 2022 võttis nõukogu vastu soovitus euroala majanduspoliitika kohta⁴ ja 14. märtsil 2022 ühise tööhõive aruande.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁴ Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 153, 7.4.2022, lk 1).

- (3) Venemaa sissetung Ukrainasse pärast ülemaailmset pandeemiat on märkimisväärselt muutnud geopoliitilist ja majanduslikku olukorda. Sissetungi mõju liikmesriikide majandusele avaldub muu hulgas kõrgemates energia-, toidu- ja toorainehindades ning kehvemates kasvuväljavaadetes. Kõrgemad energiahinnad mõjutavad tugevasti eelkõige kõige haavatavamaid leibkondi, kes kannatavad energiaostuvõimetuse all või elavad selle ohus, samuti ettevõtteid, mis on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad. Liit seisab silmitsi ka Ukrainast põgenevate inimeste enneolematu sissevooluga. Venemaa agressioonisõjast tulenevad majanduslikud tagajärjed on mõjutanud liikmesriike ebaühtlaselt. Sellega seoses käivitati 4. märtsil 2022 nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382⁵ esimest korda nõukogu direktiiv 2001/55/EÜ,⁶ millega anti Ukrainast pärit põgenikele õigus seaduslikult liidus viibida ning juurdepääs haridusele ja koolitusele, tööturule, tervishoiule, eluasemele ja sotsiaalhoolekandele.

⁵ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

⁶ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

- (4) Võttes arvesse kiiresti muutuvat majanduslikku ja geopoliitilist olukorda, jätkub Euroopa poolaasta raames 2022. aastal majandus- ja tööhõivepoliitika ulatuslik koordineerimine, lähtudes samal ajal taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisnõuetest, nagu on märgitud 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsis. Vastuvõetud taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine on oluline poliitiliste prioriteetide elluviimiseks Euroopa poolaasta raames, kuna kavades käsitletakse kõiki 2019. ja 2020. aasta Euroopa poolaasta tsüklites esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärsed osa neist. 2019. ja 2020. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21, nagu ka riigipõhised soovitused, mis esitati enne selliste läbivaadatud, ajakohastatud või muudetud kavade esitamise kuupäeva.
- (5) Stabiilsuse ja kasvu pakti üldist vabastusklauslit on kohaldatud alates 2020. aasta märtsist. Oma 3. märtsi 2021. aasta teatises „Üks aasta pärast COVID-19 puhangu algust: eelarvepoliitika meetmed“ esitas komisjon oma seisukoha, et otsuse tegemisel üldise vabastusklausli kohaldamise lõpetamise või jätkamise kohta tuleks lähtuda majandusolukorra üldhinnangust, kusjuures peamiseks kvantitatiivseks kriteeriumiks peaks olema liidu või euroala majandustegevuse tase võrreldes kriisieelse tasemega (2019. aasta lõpp). Võttes arvesse suurenenud ebakindlust ja majandusväljavaateid ohustavaid suuri langusriske Euroopas toimuva sõja kontekstis, enneolematut energiahindade tõusu ja jätkuvaid häireid tarneahelates, on põhjendatud stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamisaja pikendamine 2023. aastani.

- (6) Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus⁷, milles esitatakse nõukogu arvamus Portugali 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta, esitatud lähenemisviisi kohaselt on üldist eelarvepoliitikat praegu kõige parem mõõta esmaste kulude (millest on maha arvatud kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmed ja välja jäetud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) – k.a taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud – muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes⁸. Selleks et hinnata, kas riigi eelarvepoliitika on konservatiivne ja kas eelarve struktuur soodustab kestlikku taastumist kooskõlas rohe- ja digipöördega, tuleks üldisest eelarvepoliitikast kaugemale minnes pöörata tähelepanu ka riiklikult rahastatavate⁹ esmaste jooksvate kulude (millest on maha arvatud kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmed ja välja jäetud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ja investeeringute arengule.
- (7) 2. märtsil 2022 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse 2023. aasta eelarvepoliitika üldised suunised („eelarvesuunised“), et toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon märkis, et 2022. aasta talveprognoosi makromajandusliku prognoosi kohaselt näib üleminek 2020.–2022. aasta üldiselt toetavalt eelarvepoliitikalt üldiselt neutraalsele eelarvepoliitikale, olles samas valmis reageerima muutuvale majandusolukorrale, 2023. aastal asjakohane. Komisjon teatas, et 2023. aasta eelarvesoovitused peaksid jätkuvalt olema liikmesriikide vahel diferentseeritud ja nendes tuleks arvesse võtta võimalikku ülekanduvat mõju riikide vahel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kajastama suuniseid oma stabiilsus- ja lähenemisprogrammides. Komisjon võttis kohustuse jälgida tähelepanelikult majandusarengut ja kohandada oma poliitikasuuniseid vastavalt vajadusele ning hiljemalt 2022. aasta mai lõpus esitatavas Euroopa poolaasta kevadpaketis.

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Portugali 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 102).

⁸ Käesolevas soovituses esitatud hinnangud eelarvepoliitika ja selle komponentide kohta on komisjoni hinnangud, mis põhinevad komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi aluseks olevatel eeldustel. Komisjoni hinnangud keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu kohta ei hõlma selliste reformide positiivset mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ja võivad hoogustada potentsiaalset majanduskasvu.

⁹ Ei rahastata taaste- ja vastupidavusrahastust ega muudest liidu vahenditest antavate toetustega.

- (8) Seoses eelarvesuunistega võetakse 2023. aasta eelarvesoovitustes arvesse halvenenud majandusväljavaateid, suurenenud ebakindlust ja täiendavaid langusriske ning võrreldes komisjoni 2022. aasta talveprognoosiga kiiremat inflatsiooni. Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelarvemeetmete abil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse ning säilitada kõige haavatavamate leibkondade ostujõud, et leevendada energiahinna tõusu mõju ja aidata piirata teisest inflatsioonisurvet sihipäraste ja ajutiste meetmete abil. Eelarvepoliitika peab jääma paindlikuks, et kohaneda kiiresti muutuvate oludega, sealhulgas Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast kaitse ja julgeoleku osas tulenevate väljakutsetega, ning see peab olema liikmesriikide vahel diferentseeritud vastavalt nende eelarve- ja majandusolukorrale, võttes sealhulgas arvesse, kuidas neile mõjub kriis ja Ukrainast põgenenud inimeste sisseränne.
- (9) 22. aprillil 2021 esitas Portugal vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse Portugali taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta¹⁰. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Portugal on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärgid ja sihte ei ole tagasi pööratud.

¹⁰ ST 10149/2021+ADD 1 REV 1.

- (10) 29. aprillil 2022 esitas Portugal kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artiklis 4 sätestatud tähtajaga oma 2022. aasta riikliku reformikava ja 2022. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2022. aasta riiklik reformikava ka Portugali kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 23. mail 2022 avaldas komisjon Portugali kohta 2022. aasta riigiaruande. Selles hinnati Portugali edusamme nõukogu poolt 2019., 2020. ja 2021. aastal vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti taaste ja vastupidavuse tulemustabeli põhjal kokkuvõtte sellest, kuidas Portugal on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega, sealhulgas nendega, mis tekivad seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse. Samuti hinnati Portugali edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.
- (12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Portugali kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 23. mail 2022. Komisjon jõudis järeldusele, et Portugalis on makromajanduslik tasakaalustamatus. Haavatavus on eelkõige seotud suure välisvõla, erasektori võla ja valitsemissektori võlaga olukorras, kus tootlikkuse kasv on aeglane.

- (13) 14. aprillil 2022 esitas Portugal uue 2022. aasta eelarvekava. Täielik hinnang sellele kavale esitatakse komisjoni arvamuses vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 473/2013¹¹ artiklile 7.
- (14) Oma 20. juuli 2020. aasta soovitus¹² soovitas nõukogu Portugalil võtta 2020. ja 2021. aastal kooskõlas üldise vabastusklausliga kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida COVID-19 pandeemiaile ning toetada majandust ja selle taastumist. Samuti soovitas nõukogu Portugalil juhul, kui majandustingimused seda võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Eurostati kinnitatud andmete põhjal vähenes Portugali valitsemissektori eelarvepuudujääk 5,8 %-lt SKPst 2020. aastal 2,8 %-le SKPst 2021. aastal. Portugali eelarvepoliitilised meetmed toetasid majanduse taastumist 2021. aastal, samal ajal kui ajutiste erakorraliste toetusmeetmete maht vähenes 2,3 %-lt SKPst 2020. aastal 2,2 %-le SKPst 2021. aastal. Portugali 2021. aasta meetmed olid kooskõlas nõukogu 20. juuli 2020. aasta soovitusega. 2020. ja 2021. aastal valitsuse poolt kaalutlusõiguse alusel võetud eelarvemeetmed olid enamasti ajutised või kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega. Mõned valitsuse poolt 2020. ja 2021. aastal kaalutlusõiguse alusel võetud meetmed ei olnud ajutised ega kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega, kusjuures peamiselt hõlmasid need tervishoiuga seotud kulutusi, sealhulgas täiendavate tervishoiutöötajate palkamist riikliku tervishoiuteenistuse reageerimissuutlikkuse tugevdamiseks. Eurostati kinnitatud andmete kohaselt langes valitsemissektori võlg 135,2 %-lt SKPst 2020. aastal 127,4 %-le SKPst 2021. aastal.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

¹² Nõukogu 20. juuli 2020. aasta soovitus, milles käsitletakse Portugali 2020. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Portugali 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 282, 26.8.2020, lk 142).

- (15) 2022. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2022. aastal ettevaatlik ja edaspidi realistlik¹³. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2022. aastal 5,0 % ja 2023. aastal 3,3 %. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2022. aastal suurem ehk 5,8 % ja 2023. aastal väiksem ehk 2,7 %. Erinevus tuleneb sellest, et komisjon prognoosib 2022. aastaks suuremat eratarbimise ja netoekspordi kasvu ning 2023. aastaks väiksemat investeeringute ja netoekspordi kasvu. Valitsus prognoosib oma 2022. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk väheneb 2022. aastal 1,9 %-le SKPst ja 2023. aastal 0,7 %-le SKPst. 2022. aastaks prognoositud vähenemine kajastab peamiselt majandustegevuse jõulist kasvu ja enamiku pandeemiaga seotud erakorraliste meetmete lõpetamist. 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aastal 120,8 %-le ja seejärel 2023. aastal 115,4 %-le. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2022. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2022. ja 2023. aastal vastavalt 1,9 % ja 1,0 % SKPst. See on kooskõlas 2022. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga 2022. aasta puhul ja sellest veidi suurem 2023. aasta puhul, mis on peamiselt tingitud komisjoni poolt 2023. aastaks prognoositud suurematest jooksvatest kulutustest. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2022. aastal väiksem ehk 119,9 % ja 2023. aastal sarnane ehk 115,3 %. Erinevus 2022. aasta puhul tuleneb sellest, et komisjon prognoosib sellel aastal suuremat SKP nominaalkasvu. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 1,5 %. See hinnang ei hõlma aga selliste reformide mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ja võivad hoogustada Portugali potentsiaalset majanduskasvu.

¹³ 2022. aasta stabiilsusprogramm, mis esitati komisjonile ja nõukogule 29. aprillil 2022, oli koostatud 25. märtsi 2022. aasta seisuga, mil see esitati riigi parlamendile. 14. aprillil 2022 esitas Portugal komisjonile ja eurorühmale 2022. aasta eelarvekava, mis sisaldas stabiilsusprogrammis esitatuga võrreldes veidi ajakohastatud makromajanduslikku stsenaariumi 2022. aasta kohta. Täpsemalt oli 2022. aasta eelarvekavas 2022. aasta puhul SKP reaalkasvu mõningal määral allapoole korrigeeritud (stabiilsusprogrammis esitatud 5,0 %-lt 4,9 %-le) ja tarbijahinnaindeksi (THHI) inflatsiooni ülespoole korrigeeritud (programmis esitatud 3,3 %-lt 4,0 %-le). Vaatamata riigi rahanduse veidi muudetud ülesehitusele säilitati 2022. aasta eelarvekavas 2022. aastaks valitsemissektori eelarvepuudujäägi eesmärk 1,9 % SKPst.

- (16) 2022. aastal kaotab valitsus järk-järgult enamiku COVID-19 kriisile reageerimiseks võetud meetmetest, nii et ajutised erakorralised meetmed peaksid prognooside kohaselt vähenema 2,2 %-lt SKPst 2021. aastal 0,7 %-le SKPst 2022. aastal. Valitsemissektori 2022. aasta eelarvepuudujääki mõjutavad energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud meetmed, mille maht on komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt 2022. aastal hinnanguliselt 0,6 % SKPst ja mis 2023. aastaks täielikult kaotatakse¹⁴. Need meetmed hõlmavad peamiselt sotsiaalsiirdeid vaesematele leibkondadele, energiatarbimise kaudsete maksude alandamist ja energia tarbimise toetusi. Need meetmed on kavandatud ajutistena. Kui aga energiahinnad jäävad kõrgeks ka 2023. aastal, võidakse mõned neist meetmetest säilitada. Mõned neist meetmetest, eelkõige kütusemaksu üldine vähendamine, ei ole suunatud. Valitsemissektori eelarvepuudujääki mõjutavad ka Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumise kulud, mis komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt moodustavad 2022. aastal 0,1 % SKPst¹⁵.
- (17) Oma 18. juuni 2021. aasta soovitusel soovitas nõukogu Portugalil kasutada 2022. aastal taaste- ja vastupidavusraha, et rahastada täiendavaid investeeringuid majanduse taastamisse, järgides samal ajal konservatiivset eelarvepoliitikat. Lisaks peaks riik säilitama riiklikult rahastatavad investeeringud. Ühtlasi soovitas nõukogu Portugalil piirata riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu. Samuti soovitas nõukogu Portugalil juhul, kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus keskpikas perspektiivis ning samal ajal suurendada investeeringuid majanduskasvu potentsiaali hoogustamiseks.

¹⁴ Näitajad kajastavad alates 2021. aasta sügisest võetud meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹⁵ Eeldatakse, et Ukrainast liitu põgenenud isikute koguarv jõuab 2022. aasta lõpuks järk-järgult 6 miljonini ning nende geograafiline jaotus põhineb olemasoleva diasporaa suurusel, vastuvõtva liikmesriigi elanikkonna suhtelisel suurusel ja Ukrainast põgenenud isikute tegelikul jaotusel üle kogu liidu 2022. aasta märtsi seisuga. Inimese kohta arvatud eelarvekulude puhul põhinevad hinnangud komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Euromodi mikrosimulatsiooni mudelil, võttes arvesse nii rahaülekandeid kui ka mitterahalisi hüvitisi, nagu haridus ja tervishoid.

- (18) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi ja Portugali 2022. aasta stabiilsusprogrammis esitatud teabe kohaselt prognoositakse, et eelarvepoliitika on 2022. aastal toetav ($-2,0\%$ SKPst)¹⁶. Portugal kavatseb jätkuvalt toetada majanduse taastamist, kasutades taaste- ja vastupidavusrahastru täiendavate investeeringute rahastamiseks, nagu on soovitanud nõukogu. Taaste- ja vastupidavusrahastru toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulutuste positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2021. aastaga suurenema 0,5 protsendipunkti SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2022. aastal andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti SKPst¹⁷. Seepärast kavatseb Portugal säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu on soovitanud nõukogu. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) 2022. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,1 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmab energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju vähendamiseks võetavate meetmete ($0,6\%$ SKPst) ning Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumise kulude ($0,1\%$ SKPst) täiendavat mõju, samas kui avaliku sektori palgakulude suurenemine, elanikkonna vananemisega seotud kulutused ja vahetarbimine avaldavad eeldatavasti jätkuvalt survet jooksvate kulude suurendamiseks. Eelkõige mõjutab ka tarbijahindade suurem kasv võrreldes SKP deflaatoriga prognooside kohaselt 2022. aastal riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivset panust üldisesse eelarvepoliitikasse, suurendades valitsemissektori kulutusi kaupade ja teenuste tarbimisele. Prognoositakse, et Portugal hoiab riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu 2022. aastal üldjoontes kontrolli all, kuna riiklikult rahastatavate jooksvate kulude märkimisväärne ekspansiivne panus 2022. aastal on peamiselt tingitud meetmetest, millega leevendatakse energiahindade tõusu majanduslikku ja sotsiaalset mõju, ning kuludest, mis on seotud Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumisega.

¹⁶ Näitaja miinusmärk vastab esmaste kulude liigsele kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades ekspansiivsele eelarvepoliitikale.

¹⁷ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti SKPst.

- (19) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika seisund, eeldusel et poliitikat ei muudeta, 2023. aastal 0,0 % SKPst¹⁸. Prognooside kohaselt jätkab Portugal 2023. aastal taaste- ja vastupidavusrahaantavate toetuste kasutamist, et rahastada täiendavaid investeeringuid majanduse taastamise toetuseks. Taaste- ja vastupidavusrahaantavate toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulutuste positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2022. aastaga suurenema 0,2 protsendipunkti SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2023. aastal andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,3 protsendipunkti¹⁹. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) 2023. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,7 protsendipunkti. See hõlmab energiahindade tõusu leevendamiseks võetud meetmete järkjärgulise kaotamise mõju (0,6 % SKPst). Samal ajal prognoositakse, et tarbijahindade suurem kasv võrreldes SKP deflaatoriga 2022. aastal mõjutab riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude panust üldisesse eelarvepoliitikasse 2023. aastal, suurendades indekseerimise tulemusena kulutusi pensionidele ja sotsiaalhüvitistele.
- (20) 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järkjärgult vähenema 0,3 %-le SKPst 2024. aastal ja 2025. aastaks peaks eelarve saavutama tasakaalu. Seega peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk jääma programmiperioodi jooksul alla 3 % SKPst. 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2025. aastaks kahanema, vähenedes 2024. aastal 109,8 %-le ja 2025. aastal veelgi 105,9 %-le. Komisjoni analüüsi kohaselt näivad võla jätkusuutlikkusega seotud riskid keskpikas perspektiivis suured.

¹⁸ Näitaja plussmärk vastab esmaste kulude vähesele kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades pärssivale eelarvepoliitikale.

¹⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti SKPst.

- (21) Majanduskasvu soodustavam riigi rahanduse ülesehitus nii riigieelarve tulude kui ka kulude poolel toetaks Portugali rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust, parandaks ettevõtluskeskkonda ja aitaks kaasa kaasavale taastumisele. Mis puudutab Portugali maksusüsteemi, siis on tõendeid²⁰ selle kohta, et riigi maksusoodustuste süsteem on üsna kohmakas ja see ei ole piisavalt läbipaistev (kindlaks tehti üle 500 maksusoodustuse, mis on kehtestatud enam kui 60 õigusaktis) ning et maksukulutuste majanduslikule tasuvusele tuleks kasuks järjepidev jälgimine ja hindamine. Pealegi koosneb äriühingu tulumaksu määri riiklikust ja kohalikust komponendist, mis muudab süsteemi maksumaksjate jaoks keeruliseks ja tekitab maksuhaldurile lisakoormust. Otseste maksude kinnipidamisele kuuluvad summad on sageli liiga suured, mis toob kaasa märkimisväärsed maksutagastusnõuded järgneval aastal. Maksukogumise korduvad kulud on suhteliselt suured (2019. aastal olid need EL 27 keskmisest ligikaudu 20 % suuremad) ning maksuhalduri investeeringud info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse on liidu keskmisega võrreldes väikesed (2019. aastal moodustasid need 5,7 % maksuhalduri tegevuskuludest, mis oli peaaegu pool EL 27 keskmisest). Seda arvesse võttes aitaks maksuhalduse tõhustamine vähendada Portugalis nii maksude tasumiseks kuluvat aega kui ka maksuvõlgade suurt mahtu (2019. aasta lõpus oli see 37,1 % kogu netomaksutulust, mis oli üks suuremaid näitajaid liidus). Portugali sotsiaalkaitse süsteemis on sotsiaalsiirete tulemuslikkus vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamisel alla liidu keskmise. Miinimumsissetulek ei ole piisav, moodustades 37,5 % vaesuspiirist (liit: 58,9 %). Samal ajal näib, et paljud sotsiaalhüvitised teenivad sarnaseid eesmärke, mis samuti muudab süsteemi keerukaks. Sellest on tingitud sotsiaalkaitse süsteemi killustatus, mille tulemuseks omakorda on suhteliselt madal kasutusmäär ja puudulik keskendumine neile, kes kõige enam abi vajavad, mis kahjustab sotsiaalhüvitiste katvust ja lõppkokkuvõttes ka nende piisavust. Sellega seoses on eriti oluline rakendada riiklikku vaesuse vastu võitlemise strateegiat.

²⁰ „Tax benefits in Portugal – concept, methodology and practice“, maksusoodustuste töörühm, mai 2019.

- (22) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja nimetatud määruse V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mille rakendamise suunav ajakava tuleb lõpule viia 31. augustiks 2026. Need aitavad lahendada kõiki majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme või olulist osa majanduslikest ja sotsiaalsetest probleemidest, millele on osutatud riigipõhistes soovitustes, mille nõukogu esitas Portugalile Euroopa poolaasta raames 2019. ja 2020. aastal, nagu ka riigipõhistes soovitustes, mis esitati enne taaste- ja vastupidavuskava vastuvõtmise kuupäeva. Taaste- ja vastupidavuskavaga edendatakse eelkõige investeeringuid rohe- ja digipöördesse. Kava keskmes on riigi rahanduse kvaliteedi ja riigi osalusega ettevõtete rahalise jätkusuutlikkuse parandamine. Kavas on seatud ambitsioonikas eesmärk tugevdada tervisesüsteemi säilenõtkust ning parandada kvaliteetse tervishoiu ja pikaajalise hoolduse kättesaadavust. Peale selle on kava eesmärk tõsta elanikkonna üldist oskuste taset, sealhulgas digioskuste taset eri elanikkonnarühmades, ning laiendada kutsehariduse ja -koolituse pakkumist. Kava hõlmab märkimisväärsed investeeringuid sotsiaalteenuste parandamiseks, sealhulgas sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete pakkumise suurendamise kaudu. Kavas nähakse ette asjakohased meetmed tööturu killustatuse vähendamiseks ning kvaliteetse tööhõive, töökohtade loomise ja nende säilitamise toetamiseks. Kava eesmärk on eelkõige toetada digitaal tehnoloogia kasutamist kodanike ja ettevõtjate poolt. Kava näeb ette meetmed, millega edendatakse eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele ning era- ja avaliku sektori investeeringuid riigi majanduse taastumise toetamiseks. Lisaks nähakse ette olulised reformid ja investeeringud eesmärgiga edendada investeerimist teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning muuta need tõhusamaks ja tulemuslikumaks. Samuti sisaldab kava ambitsioonikaid eesmärke seoses ettevõtluskeskkonna probleemide lahendamise ja kohtusüsteemi tõhususe parandamisega.

- (23) Portugali taaste- ja vastupidavuskava rakendamine aitab eeldatavasti teha täiendavaid edusamme rohe- ja digipöörde valdkonnas. Portugali kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest 37,9 %, samas kui digieesmärke toetavad meetmed moodustavad kava kogueraldisest 22,1 %. Taaste- ja vastupidavuskava täielik rakendamine kooskõlas asjakohaste eesmärkide ja sihtidega aitab Portugalil COVID-19 kriisist kiiresti taastuda, tugevdades samal ajal tema vastupanuvõimet. Sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üldmise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.
- (24) Portugal esitas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060²¹ ettenähtud partnerluslepingu 4. märtsil 2022 ning muud nimetatud määruses ettenähtud ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid 4. juunil 2022. Kooskõlas määrusega (EL) 2021/1060 peab Portugal arvesse võtma asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi ühtekuuluvuspoliitika 2021.–2027. aasta fondide programmitöös. See on eeltingimus ühtekuuluvuspoliitika fondidest saadava rahalise toetuse tulemuslikkuse suurendamiseks ja lisaväärtuse maksimeerimiseks, edendades samal ajal nende ühtekuuluvuspoliitika fondide ning muude liidu vahendite ja fondide vahelist koordineerimist, vastastikust täiendavust ja sidusust. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvuspoliitika programmide edukas rakendamine sõltub ka selliste kitsaskohtade kõrvaldamisest, mis pärsivad investeeringuid, mis toetavad rohe- ja digipööret ning tasakaalustatud territoriaalset arengut.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

- (25) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Portugal silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud ringmajandusega. Eelkõige jääb Portugal liidu keskmisest palju maha jäätmekäitluse näitajate poolest. Keskmise olmejäätmete ringlussevõtu määr on madal ja vähenev ning piirkonniti erinev. Portugal ei suutnud saavutada liidu eesmärki võtta 2020. aastaks ringlusse 50 % olmejäätmetest. Üldine ringlussevõtu määr oli 2019. aastal 29 % ja 2020. aastal 26,5 % (esialgsed andmed), samas kui liidu keskmine oli 48 %. Selleks et saavutada liidu järgmise aastakümne eesmärgid, sealhulgas eesmärk võtta 2025. aastaks ringlusse 55 % olmejäätmetest, on vaja teha märkimisväärsed jõupingutusi. Olukorda on vaja parandada jäätmetekke vältimise, vähendamise, jäätmete sorteerimise, korduskasutamise ja ringlussevõtu suurendamise vallas, et vältida jäätmete prügilasse ladestamist või põletamist, ning ringlussevõtu- ja käitlusrajatiste ajakohastamise vallas. Head näited selle kohta, kuidas neid eesmärke paremini saavutada, on prügila- ja põletamistasude suurendamine, jäätmejääkide maksu kehtestamine ja tasude suurendamine omavalitsuste puhul, kus ringlussevõtu eesmärke ei täideta. Lisaks võiks protsessi kiirendada jäätmete liigiti kogumise laiendamise ja jäätmete kogusest sõltuvate tasude süsteemide edasiarendamise abil.
- (26) Versailles' deklaratsioonis liidu riigipeadelt ja valitsusjuhtidelt saadud volituste kohaselt soovitakse komisjoni ettepanekuga kava „REPowerEU“ kohta kaotada järk-järgult võimalikult kiiresti liidu sõltuvus Venemaalt imporditavast fossiilkütusest. Selleks kavatseb komisjon määrata dialoogis liikmesriikidega kindlaks kõige sobivamad projektid, investeeringud ja reformid riiklikul, piirkondlikul ja liidu tasandil. Nende meetmete eesmärk on vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja suunata fossiilkütuste import Venemaalt eemale.

(27) Taastuvate energiaallikate osakaal on Portugalis suur (üks kolmandik energiaallikate jaotusest) ja riik ei ole väga sõltuv Venemaa fossiilkütustest. Nafta ja gaasi (enamasti veeldatud maagaasi) arvele langeb siiski kaks kolmandikku riigi primaarenergiaga varustatusest; 2020. aasta andmete kohaselt olid nende osakaalud vastavalt 42 % ja 24 %. 2021. aastal lõpetati järkjärgult kivisöe kasutamine elektritootmises, kuid gaasitarbimine on viimastel aastatel kiiresti kasvanud, osaliselt tulenevalt hüdroenergia väiksemast kättesaadavusest põudade tõttu. Portugali gaasiimpordist on vaid 10 % pärit Venemaalt, mistõttu on riigi impordisõltuvuse määr tublisti alla liidu keskmise (44 %), kuna riik tugineb suures osas veeldatud maagaasile ning Venemaalt ei impordita ka naftat ega kivisütt²². Sellegipoolest impordib Portugal 100 % kasutatavatest fossiilkütustest. Selleks et vähendada oma üldist impordisõltuvust kooskõlas liidu ambitsioonikamate kliimaeesmärkidega, mis keskenduvad taskukohasemale, turvalisemale ja säästvamale energiale, peab Portugal veelgi rohkem kasutama oma päikese- ja tuuleenergia potentsiaali, eriti avamerel, eelkõige loamenetluste lihtsustamise ja haldussuutlikkuse suurendamise kaudu. Elektri ülekande- ja jaotusvõrkude ajakohastamine, sealhulgas alalisvoolutehnoloogia abil, ning elektri salvestamisse ja taastuvallikatest toodetud vesinikku (koos vastava täiendava taastuenergia võimsusega) tehtavate investeeringute soodustamine võimaldaks paindlikku ja väga kiiresti reageerivat energiavarustust, mis on suure taastuenergia osakaaluga süsteemi haldamiseks väga oluline. Portugali ja liidu elektrisüsteemi vastupidavuse seisukohast on probleemiks ka elektrivõrkude vähene ühendatus Hispaaniaga (ja Hispaania kaudu Prantsusmaaga). Täiendavad piiriülesed ühendused võiksid toetada Pürenee poolsaare taastuenergia võimsuse suuremat integreerimist ühtsesse energiaturgu, sealhulgas vesinikule kohandatav gaasitaristu, sest see võiks aidata mitmekesistada gaasitarneid siseturul ja kasutada ära taastuvallikatest toodetud vesiniku potentsiaali pikas perspektiivis.

²² Eurostat (2020), Venemaa impordi osakaal maagaasi, toornafta ja kivisöe koguimpordis. ELi 27 liikmesriigi keskmise impordi puhul põhineb koguimport väljastpoolt ELi 27 liikmesriiki pärit impordil. Portugali puhul hõlmab koguimport ELi-sisest kaubandust. Toornafta ei hõlma rafineeritud naftatooteid.

Mis puudutab hoonete energiatõhususe parandamist, siis asjakohased rahastamiskavad, teadlikkuse tõstmise kampaaniad ja keskkonnasäästlike kutseoskuste arendamine suurendaksid märkimisväärselt investeringute tulemuslikkust. Lisaks on vaja veelgi vähendada transpordisektori CO₂ heidet, sealhulgas kiirendades laadimistaristu kasutuselevõttu ning edendades olulisi raudtee-, jalgrattataristu- ja ühistranspordiprojekte. Paketi „Eesmärk 55“ eesmärkide saavutamiseks tuleb Portugalil veelgi vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust.

- (28) Kuigi kliimaneutraalsusele ülemineku ja fossiilkütustest loobumise kiirendamine tekitab mitmes sektoris märkimisväärsed ümberkorralduskulud, saab Portugal ühtekuuluvuspoliitika raames kasutada õiglase ülemineku mehhanismi, et leevendada ülemineku sotsiaal-majanduslikku mõju kõige enam mõjutatud piirkondades. Lisaks saab Portugal kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1057²³ loodud Euroopa Sotsiaalfond+, et parandada tööhõivevõimalusi ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust.
- (29) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2022. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus²⁴ kajastub esitatud soovitus 1.
- (30) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2022. aasta soovitus euroala kohta sätestatud soovitusi. Portugali puhul kajastub see eelkõige soovitustes 1 ja 2.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21).

²⁴ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

- (31) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja hindamist, on nõukogu 2022. aasta riikliku reformikava ja 2022. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad soovitusel 1, 2 ja 4. Soovitused 1 ja 2 aitavad kaasa ka euroala käsitleva 2022. aasta soovitusel, eelkõige selle esimese ja neljanda euroala soovitusel rakendamisele. Soovitusel 1 osutatud eelarvepoliitikameetmed aitavad muu hulgas vähendada tasakaalustamatust, mis on seotud valitsemissektori suure võlga tootlikkuse väikese kasvu tingimustes. Soovitusel 2 osutatud poliitikameetmed aitavad muu hulgas vähendada valitsemissektori võlga, erasektori võlga ja välisvõlga, kuna taaste- ja vastupidavuskava täielik rakendamine toetab majanduskasvu, tugevdades samal ajal majanduse vastupanuvõimet. Soovitusel 4 osutatud poliitikameetmed aitavad muu hulgas tegeleda pikas perspektiivis suure välisvõlga seotud haavatavusega,

SOOVITAB Portugalil võtta 2022. ja 2023. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2023. aastal konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see jääks allapoole keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu, võttes arvesse jätkuvat ajutist ja suunatud toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid. Järgida pärast 2023. aastat eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne keskpika perioodi eelarvepositsioon ning tagada võla usaldusväärne järkjärguline vähendamine ja riigi rahanduse jätkusuutlikkus keskpikas perspektiivis järkjärgulise konsolideerimise, investeeringute ja reformide abil. Parandada maksu- ja sotsiaalkaitseüsteemi tulemuslikkust, eelkõige lihtsustades kummagi süsteemi raamistikku, suurendades vastavate haldusasutuste tõhusust ja vähendades nende süsteemidega seotud halduskoormust.

2. Jätkata oma taaste- ja vastupidavuskava rakendamist kooskõlas nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsuses esitatud eesmärkide ja sihtidega. Viia kiiresti lõpule komisjoniga peetavad läbirääkimised 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmidokumentide üle, et alustada nende rakendamist.
3. Parandada ringmajandusele ülemineku tingimusi, eelkõige suurendades jäätmetekke vältimist, jäätmete ringlussevõttu ja korduskasutust, et vältida jäätmete prügilasse ladestamist või põletamist.
4. Vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, sealhulgas transpordisektoris. Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, ajakohastades elektri ülekande- ja jaotusvõrke, soodustades investeringuid elektri salvestamisse ja lihtsustades loamenetlusi, et võimaldada arendada edasi tuuleenergia, eelkõige avamerel, ja päikeseenergia tootmist ning taastuvalikatest vesiniku tootmist. Tugevdada stiimuleid hoonete energiatõhususse investeerimiseks. Suurendada süsteemidevahelisi ühendusi.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja
